

Ennallistamisasetus (EU) 2024/1991

Maa-, rannikko- ja makean veden ekosysteemien luontotyyppien ennallistaminen (Art. 4)

Ympäristöneuvos Olli Ojala
Ympäristöministeriö, Luontoympäristöosasto, Luonnon
monimuotoisuus -yksikkö

1. Ennallistamisvelvoite
2. Palauttamisvelvoite
3. Heikentymättömyysvelvoite

Artiklan yleinen tavoite

Jäsenvaltioiden **on varmistettava**

- a) liitteessä I lueteltujen **luontotyyppien**, eli direktiiviluontotyyppien, osalta **hyvässä tilassa** olevan pinta-alan lisääntyminen, kunnes vähintään 90 % on hyvässä tilassa ja saavutetaan kunkin luontotyyppin suotuisa **viiteala** jäsenvaltion kullakin luonnonmaantieteellisellä alueella => mahdollistaa suotuisan suojelutason saavuttaminen
- b) kasvava kehityssuunta kohti luonto- ja lintudirektiivin lajien maa-, rannikko-, ja makeanveden **elinympäristöjen riittävää laatua ja määrää** => mahdollistaa suotuisan suojelutason saavuttamisen

Ennallistamisvelvoite I. velvoite parantaa luontotyyppien esiintymien laatua

Jäsenvaltioiden on toteutettava seuraavat ennallistamistoimenpiteet liitteessä I (Art. 4.1) lueteltujen luontotyyppien esiintymien parantamiseksi hyvään tilaan:

- 2030 mennessä väh. 30 % **kaikkien luontotyyppien** yhteenlasketusta ei-hyvässä tilassa olevasta pinta-alasta
  - 2040 mennessä väh. 60 %
  - 2050 mennessä väh. 90 %
- } **kunkin luontotyyppiryhmän** ei-hyvässä tilassa olevasta pinta-alasta
- Vuoteen 2030 asti tarvittaessa asetettava etusijalle Natura 2000 –alueet

Luontotyyppiryhmät:

1. Kosteikot
2. Niityt ja muut laidunalueiden luontotyypit
3. Jokien, järvien ja tulva-alueiden luontotyypit
4. Metsät
5. Arojen ja nummien luontotyypit (ei Suomessa)
6. Kallioiden ja dyynien luontotyypit

Erittäin yleisiä ja levinneisyydeltään laajojen luontotyyppejä koskevat säädökset

- Erittäin yleisillä ja laajalle levinneillä luontotyypeillä (Art. 4.2), jotka kattavat yli 3 prosenttia jäsenvaltion Euroopassa sijaitsevista alueista, jäsenvaltio voi valita toteuttaa ennallistamistoimenpiteet luontotyyppin esiintymien parantamiseksi hyvään tilaan
  - 2030 mennessä väh. 1/3 } kansallisessa ennallistamissuunnitelmassa asetetun kunkin luontotyyppin
  - 2040 mennessä väh. 2/3 } vuoden 2050 tavoitteen ei-hyvässä tilassa olevasta pinta-alasta
  - 2050 mennessä väh. 80 % kunkin luontotyyppin ei-hyvässä tilassa olevasta pinta-alasta
- Suomessa: karut kirkasvetiset järvet (3110), humuspitoiset järvet ja lammet (3160) ja puustoiset suot (91D0).
- Ensivaiheessa suunnitelma perustuu olemassa olevaan tietoon. Tietopuutteet paikattava 90 % vuoteen 2030 mennessä ja 2040 mennessä täysin.

Palauttamisvelvoite I. velvoite tarvittaessa lisätä luontotyyppin pinta-alaa

- Mikäli luontotyyppin nykyinen pinta-ala on pienempi kuin sen suotuisa viiteala, tulee luontotyyppiä palauttaa, jotta suotuisa viiteala voidaan saavuttaa
- Jäsenvaltioiden on toteutettava luontotyyppin palauttavat ennallistamistoimenpiteet seuraavasti:

2030 mennessä: väh. 30 %

2040 mennessä väh. 60 %

2050 mennessä 100 %

pinta-alasta, joka tarvitaan kunkin **luontotyyppiryhmän** suotuisan viitealan saavuttamiseksi

Suotuisa viiteala:

Kokonaispinta-ala, joka katsotaan välttämättömäksi vähimmäismääräksi luontotyyppin ja sen luonteenomaisten lajien tai luonteenomaisen lajikoostumuksen pitkän aikavälin elinkelpoisuuden ja sen luontaisen levinneisyysalueen kaikkien merkittävien ekologisten vaihtelujen varmistamiseksi. Suotuisa viiteala koostuu vähintään luontotyyppin nykyisestä pinta-alasta. Jos nykyinen pinta-ala ei ole kyseiselle luontotyyppille riittävä, suotuisaan viitealaan sisältyy myös luontotyyppin palauttamiseen tarvittava lisäpinta-ala.

Lajien elinympäristöjä koskeva ennallistamis- ja palauttamisvelvoite

Jäsenvaltioiden on toteutettava ennallistamistoimenpiteet, jotka ovat tarpeen

1. luontodirektiivin liitteissä II, IV ja V lueteltujen lajien (art. 4.3) ja
2. liitteessä III (art. 5.3) lueteltujen merilajien sekä
3. lintudirektiivin soveltamisalaan kuuluvien luonnonvaraisten lintujen

elinympäristöjen **laadun ja määrän parantamiseksi**, myös **palauttamalla** ne, ja **kytkeytyneisyyden parantamiseksi**, kunnes kyseisten elinympäristöjen riittävä laatu ja määrä saavutetaan.

Heikentymättömyysvelvoite - tilan paranemisen turvaaminen ennallistamis- ja palauttamistoimenpiteiden kohteena olevilla alueilla

Jäsenvaltioiden on varmistettava, että

- liitteessä I ja II lueteltujen luontotyyppien tila paranee jatkuvasti alueilla, joihin sovelletaan art. 4 ja 5 mukaisia ennallistamistoimenpiteitä, kunnes **hyvä tila** saavutetaan (Art 4.11 ja Art. 5.9)
- liitteen III ja luontodirektiivin liitteissä II, IV ja V lueteltujen lajien sekä lintudirektiivin lintujen elinympäristöjen laatu paranee jatkuvasti, kunnes kyseisten elinympäristöjen **riittävä laatu** saavutetaan (Art 4.11 ja 5.9)

Heikentymättömyysvelvoite - hyvän tilan turvaamisvelvoite

- Jäsenvaltioiden on varmistettava, että alueet, joilla on saavutettu hyvä tila ja lajin elinympäristöjen riittävä laatu, eivät merkittävästi heikkene (Art 4.11-12 ja 5.9)
- Jäsenvaltioiden on varmistettava, että liitteen I ja II luontotyyppien hyvässä tilassa olevat esiintymät tai esiintymät, jotka ovat tarpeellisia ennallistamistavoitteiden saavuttamiseksi, eivät merkittävästi heikkene myöskään Natura 2000 –verkoston ulkopuolella
- Jäsenvaltiot voivat vaihtoehtojen puuttuessa soveltaa heikentymättömyysvaatimuksia luonnonmaantieteellisen alueen tasolla kunkin luontotyyppin ja lajin elinympäristön osalta (lukuun ottamatta Natura-alueita). Tästä tulee ilmoittaa komissiolle kuuden kuukauden kuluttua asetuksen voimaan tulosta.

Poikkeamisedellytykset heikentymättömyysvelvoitteesta

Natura 2000 –verkoston alueella	Natura 2000 –verkoston ulkopuolella
Ylivoimainen este, mukaan lukien luonnonkatastrofit	
Elinympäristön väistämätön muutos, joka johtuu suoraan ilmastonmuutoksesta	
	Kolmansien maiden toimet tai laiminlyönnit
Luontodirektiivin 6.4 mukaisesti hyväksytty suunnitelma tai hanke	Erittäin tärkeän yleisen edun mukainen hanke, johon ei ole saatavilla vähemmän vahingollisia vaihtoehtoisia ratkaisuja (määritetään tapauskohtaisesti ennallistetuilla alueilla)

Uusiutuva energia (Art. 6) ja maanpuolustus (Art. 7)

- Uusiutuvan energian tuotantolaitosten suunnittelun, rakentamisen ja käytön, niiden verkkoon liittämisen ja verkon itsensä sekä varastointimenetelmien on oletettava olevan erittäin tärkeän yleisen edun mukaisia. Vaativat kuitenkin joko strategisen ympäristöarvioinnin tai ympäristövaikutusten arvioinnin.
- Jäsenvaltiot voivat jättää ennallistamistoimien ulkopuolelle alueet, joita käytetään ainoastaan maanpuolustukseen, jos ennallistaminen ei ole yhteensopivaa sotilaskäytön kanssa.

Ennallistamissuunnitelman sisältö I/IV

- 2050 asti + välimääräajat Art. 4–10 tavoitteille ja velvoitteille. 2040 ja 2050 vuosien osalta suunnitelma on luonteeltaan strateginen.
  - a) Ennallistettavien alueiden määrä
  - b) Perustelut mahdollisille poikkeuksille tietyn luototyypin suotuisan viitealan saavuttamisesta
  - c) Kuvaus Art. 4-13 ennallistamistoimenpiteistä ja erittely, mitkä niistä Natura 2000 –alueilla
  - d) Toimenpiteet luontotyyppien tilan selvittämiseksi niiden koko pinta-alalla
  - e) Poikkeusperustelut erittäin yleisille luontotyypeille
  - f) Tiedot toimenpiteistä, joilla turvataan saavutettu hyvä tila luontotyyppien ja lajien elinympäristöjen osalta alueilla, joilla riittävä laatu saavutettu (Art. 4.3 ja 5.3)
  - g) Jos jäsenvaltio soveltaa heikentymättömyysvaatimuksia luonnonmaantieteellisen alueen tasolla
    - i. Selvitys kunkin heikentymistapahtuman kohdalla toteutettavien hyvittävien toimenpiteiden järjestelmästä sekä niiden seurannasta ja raportoinnista
    - ii. Selvitys siitä, miten varmistetaan, ettei heikentymättömyysvaatimusten soveltaminen luonnonmaantieteellisen alueen tasolla vaikuta art. 4 ja 5 tavoitteiden saavuttamiseen

Ennallistamissuunnitelman sisältö II/IV

- h) Tiedot toimenpiteistä, joilla pyritään säilyttämään luontotyyppien hyvä tila niiden esiintymisalueilla ja estämään merkittävä heikentyminen alueilla, jotka ovat tarpeen asetuksen tavoitteiden saavuttamiseksi
- i) Luettelo vesistöesteistä ja poistettaviksi määritetyistä esteistä, suunnitelma poistamisesta ja ennuste saavutettavasta vapaasti virtaavien jokien pituudesta (2030 / 2050) sekä tulvatasanteiden palauttamistoimenpiteistä
- j) Selvitys valituista maatalouden indikaattoreista ja niiden soveltuvuudesta lisätä monimuotoisuutta
- k) Perustelut mahdolliselle turvemaiden pienemmälle vettämisosuudelle
- l) Selvitys valituista metsäekosysteemien indikaattoreista ja niiden soveltuvuudesta lisätä monimuotoisuutta
- m) Kuvaus panoksesta kolmen miljardin puun istuttamissitoumukseen
- n) Ennallistamistoimenpiteiden käyttöönoton aikataulu
- o) Mahdolliset jäsenvaltion syrjäisimmillä alueilla toteutettavat räätälöidyt ennallistamistoimenpiteet

Ennallistamissuunnitelman sisältö III/IV

- p) Ennallistamisen kohteena olevien alojen seuranta sen varmistamiseksi, että velvoitteet ja tavoitteet täyttyvät
- q) Tiedot ennallistamistoimenpiteet varmistavista säännöksistä
- r) Arvio sivuhyödyistä ilmastonmuutoksen hillitsemiselle ja maaperän huonontumisen nollatasolle
- s) Arvio ennallistamistoimenpiteiden sosioekonomisista vaikutuksista ja hyödyistä
- t) Osio, jossa esitetään ilmastoskenaarioiden merkitys ennallistamistoimenpiteiden suunnittelussa, ennallistamistoimenpiteiden mahdollisuudet minimoida ilmastonmuutoksen vaikutukset, synergiat kansallisten sopeutumistrategioiden kanssa sekä katsaus ennallistamistoimenpiteiden ja kansallisen energia- ja ilmastosuunnitelman välisestä vuorovaikutuksesta
- u) Arvio ennallistamistoimenpiteiden täytäntöönpanon rahoitustarpeista (ml. tuki sidosryhmille, joihin kohdistuu vaikutuksia, julkinen (ml. unionin) / yksityinen rahoitus)
- v) Ilmoitus tavoitteille / velvoitteille haitallisista tuista
- w) Yhteenveto valmistelu- ja laatimisprosessista (yleisön osallistuminen, paikallisyhteisöjen ja sidosryhmien tarpeiden huomioiminen)
- x) Osio koskien komission havaintojen huomioimista / perustelut, miksi ei huomioitu

Ennallistamissuunnitelman sisältö IV/IV

- Tarvittaessa sisällytettävä Yhteisen kalastuspolitiikan suunnitellut hoito- ja säilyttämistoimenpiteet.
- Sisällytettävä katsaus ennallistamissuunnitelman toimenpiteiden ja kansallisen Yhteisen maatalouspolitiikan strategiasuunnitelman välisestä vuorovaikutuksesta.
- Tarvittaessa sisällytettävä katsaus unionin syrjäisimpien alueiden erityistilanteesta

Art. 20 Seurantavelvoitteet

- Jäsenvaltioiden on seurattava seuraavia:
  - a) luontotyyppien tila ja tilan kehityssuunta sekä 4 ja 5 artiklassa tarkoitettujen lajien elinympäristöjen laatu ja laadun kehityssuunta alueilla, joihin sovelletaan 15 artiklan 3 kohdan p alakohdassa tarkoitettuun seurantaan perustuvia ennallistamistoimenpiteitä;
  - b) 8 artiklassa tarkoitettujen kaupunkiekosysteemialueiden kaupunkivihreä ja kaupunkipuuston latvuspeitto
  - c) Vähintään kahta valittua maatalouden ekosysteemien biodiversiteetti-indikaattoria
  - d) Yleisten viljelysmaiden lintulajien kantoja
  - e) Yleisten metsälintujen indeksiä
  - f) Valittuja metsäekosysteemien biodiversiteetti-indikaattoreita
  - g) Pölyttäjälajien runsautta ja monimuotoisuutta 10 artiklan 2 kohdan mukaisesti vahvistetun menetelmän mukaisesti;
  - h) Liitteissä I ja II lueteltujen luontotyyppien kattamien alueiden pinta-ala ja tila
  - i) 4 artiklan 7 kohdassa ja 5 artiklan 5 kohdassa tarkoitettujen lajien elinympäristön alue ja laatu
  - j) Niiden alueiden laajuus ja sijainti, joiden luontotyytit ja lajien elinympäristöt ovat heikentyneet ja alueet, joihin sovelletaan hyvittäviä toimenpiteitä sekä hyvittävien toimenpiteiden vaikuttavuus

Art. 21 Raportointi

- Jäsenvaltion raportti komissiolle 30.6.2028 ja **joka 3. vuosi**:
  - a) Ala, johon sovelletaan 4-12 artiklassa tarkoitettuja ennallistamistoimenpiteitä;
  - b) Niiden alueiden laajuus, joilla luontotyytit ja lajien elinympäristöt ovat heikentyneet merkittävästi, ja niiden alueiden laajuus, joilla toteutetaan hyvittäviä toimenpiteitä 4.13 artiklan mukaisesti;
  - c) poistetut keinotekoiset vesireittien esteet (9 artikla)
  - d) jäsenvaltioiden panos 3 miljardin puun istutukseen (13 artikla)

Art. 21 Raportointi

- Jäsenvaltion raportti komissiolle 30.6.2031 asetuksen voimaantulon ja vuoden 2030 väliseltä ajalta ja **joka 6. vuosi**:
  - a) edistyminen kansallisen ennallistamissuunnitelman täytäntöönpanossa ja 4-13 artiklan mukaisesti asetettujen tavoitteiden saavuttamisessa ja velvoitteiden noudattamisessa;
  - b) niiden alueiden sijainti, joilla luontotyypit ja lajien elinympäristöt ovat heikentyneet merkittävästi, ja niiden alueiden laajuus, joilla toteutetaan hyvittäviä toimenpiteitä 4.13 artiklan mukaisesti, kuvaus toteutettujen hyvittävien toimenpiteiden vaikuttavuudesta ja tehokkuudesta sen varmistamisessa, että 1, 4 ja 5 artiklassa asetettujen tavoitteiden saavuttaminen ei vaarannu.
  - c) Art. 20 mukaan toteutettujen seurantojen tulokset
  - d) Paikkatietokartta alueista, joihin sovelletaan ennallistamistoimenpiteitä
  - e) Päivitetty luettelo vesireittien esteistä
  - f) Tiedot edistyksestä rahoitustarpeiden täyttämässä

Kiitos!

Olli Ojala
ympäristöneuvos, ympäristöministeriö
puh. 040 470 0907

Leila Suvantola
lainsäädäntöneuvos, ympäristöministeriö
puh. 050 407 7323

Outi Ala-Honkola
erityisasiantuntija, ympäristöministeriö
Puh. 050 427 0608

etunimi.sukunimi@ym.fi

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Aleksanterinkatu 7, Helsinki | PL 35, FI-00023 Valtioneuvosto | ym.fi

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment